

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ३६ / अंक : ४२ / २०७६ जेठ १७ गते शुक्रबार / 31 May., 2019 / मूल्य रु. १०/-

गृहमन्त्री थापाको गैरजिम्मेवारपूर्ण अभियक्ति

काठमाडौं। संधीय गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले जेठ १२ गते काठमाडौंमा बम विस्फोट गराउने व्यक्ति नेपाली नागरिक होइनन् भन्ने गैरजिम्मेवारपूर्ण अभियक्ति दिएका छन्। गृहमन्त्री थापाले जेष्ठ १३ गते संसदको बैठकमा बोल्दै उत्तर कुरा बताएका हुन्। बम विस्फोट गराउने व्यक्तिहरूले गैरजिम्मेवारी भएर गैरकानुनी काम गरेको बताएका छन्। तत्कालिन माओवादीबाट अलग भएर नेत्रविक्रम चन्द्र विप्लव समूहले काठमाडौंमा बम विस्फोट गराएको थिए। केही दिन पहिला भोजपुरमा आफ्ना कार्यकर्ता मारिएको भन्दै उसले जेष्ठ १३ गते नेपाल बन्दको आयोजना गरेको थिए।

>>> बाँकी ८ पेजमा

भ्रमण वर्ष वमको धुवाँमा

काठमाडौं। विप्लव माओवादीले बम धमाका गरेर मान्छे मार्न थालेपछि र विल्ले अब जनता होइन, नेता मारेर विद्रोह गरिन्छ भन्ने तर्क अधि सारेपछि अस्ट्रेलियादेखि अन्य मुलुकहरूले धमाघम द्रामल एडभाइजरी जारी गर्न थालेका छन्। नेपाल अराजक मुलुक बन्न थालेकाले सुरक्षाका कारण आफ्ना नागरिकहरूलाई नेपाल भ्रमण नगर्न अनुरोध गर्न थालेपछि आगामी वर्ष नेपाल भ्रमणवर्ष मनाउने र २० लाख पर्यटक भित्र्याउने सरकारी अभियान बमको धुवाँमा परेको छ। एकातिर लोकतन्त्र, अर्कातिर राजनीतिक द्वन्द्व। एकातिर पर्यटन

>>> बाँकी ८ पेजमा

दाहाल ढुलमुले नेता

काठमाडौं। तत्कालिन माओवादीका दोस्रो तहका नेता एवं तत्कालिन संविधानसभाको विधान समितिका सभापति डा. बाबुराम भट्टराईले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको अध्यक्ष पुष्कमल दाहालको ढुलमुले नितिकै कारण अपूर्ण संविधानमा आफूले हस्तक्षेप गर्नुपरेको आरोप दाहालमाथि लगाएका छन्। संविधान निर्माणपश्चात् माओवादी पार्टी त्यागेर नयाँ शक्ति नामक पार्टी गठन गरेका डा. भट्टराईले नयाँ शक्ति पार्टीलाई संधीय समाजवादी फोरममा विलय गराएका छन्। संधीय समाजवादी फोरम र नयाँशक्ति पार्टी एकीकृत भएर समाजवादी पार्टीको निर्माण भएको छ।

अहिले डा. भट्टराई समाजवादी पार्टीको संधीय परिषदको अध्यक्ष रहेका छन् भन्ने तत्कालिन संधीय समाजवादी फोरमका अध्यक्ष रहेका उपेन्द्र यादव पार्टीको अध्यक्ष रहेका छन्। दुई पार्टीलाई एकीकरण भएरस्चात् समाजवादी पार्टीले मुकुका ७ वटे महत्वपूर्ण शहरहरूमा अभियुक्तिकरण कार्यक्रम गर्दै

आएको छ। त्यसैक्रममा समाजवादी पार्टीले जनकपुरमा आयोजना गरेको कार्यक्रममा डा. भट्टराईले पुष्कमल दाहालाई ढुलमुले नेता भएको आरोप लगाएका छन्। दाहालकै कारण अपूर्ण संविधान आएको भन्दै उनले

>>> बाँकी ८ पेजमा

संवाद नै उचित विकल्प

काठमाडौं। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकारले अर्को कम्युनिष्ट पार्टी (विप्लव) लाई गत फागुन २८ गते प्रतिबन्ध लगाउने निर्णय गरेको थिए। निर्वाचन आयोगमा दर्ता नै नभएको र कुनैपनि त्रुनावामा भाग नलिएको पार्टीमाथि सरकारले प्रतिबन्ध लगाउनु ठिक थिए कि थिएन त्यसको उत्तर सरकारले नै देला तर सो पार्टीले आफ्ना कार्यकर्ताको सरकारद्वारा हत्या गरिएको भन्दै उपत्यकामै विस्फोट गराएको छ। विस्फोटमा परी ४ जनाले ज्यान गुमाएका छन् भन्ने केही घाइते भएका छन्।

(विप्लव) समूहलाई प्रतिबन्ध लगाएपछि सत्ताधारी दल नेकपा बाहेका अन्य राजनीतिक दलहरूले राज्यपक्ष र विद्रोही पक्ष दुईलाई सम्बाद गरी समस्याको समाधान खोज्न आग्रह

>>> बाँकी ८ पेजमा

विप्लव समूह आतंककारी !

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले नेत्र विक्रम चन्द (विप्लव) नेतृत्वको नेकपालाई आतंककारीको सङ्गा दिएका छन्। जेष्ठ १२ गते उपत्यकामा चार जिल्लाको ज्यान जाने गरी भएको बम विस्फोटमा संलग्न भएको समूहलाई प्रधानमन्त्री ओलीले आतंककारी भनेका छन्। जेष्ठ १३ गते राष्ट्रिय मानवाधिकार आयोगको १९ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै प्रधानमन्त्री ओलीले आयोगले समेत सरकारको ध्यानकर्ण गरेको भन्दै प्रधानमन्त्री ओलीले समेत सांसदको विवेकले नै निर्णय हुने बताएका छन्। विश्वसामू भानवाधिकारमा नेपाल कमजोर नहुने बताउँदै लोकतन्त्रमा भानवाधिकारलाई कमजोर हुन नदिने प्रतिवेदन समेत प्रधानमन्त्री ओलीले जनाएका छन्। निर्मला पत्त प्रकरणमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

मिडिया विधेयकको समाधान खोजौं

काठमाडौं। सरकारले राष्ट्रिय सभामा वेशाख २६ गते दर्ता गरेको मिडिया काउन्सिल विधेयक फिर्ता लिने कि प्रक्रियामा लैजाने भन्ने दलहरूलाई विवाद चर्किएको छ। राष्ट्रियसभामा दर्ता भएको मिडिया काउन्सिल सम्बन्धित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक फिर्ता लिनुपर्ने अडानमा विपक्षी दल रहेको छ भने सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले भने प्रक्रियामा लैजानुपर्नेमा जोड दिएको छ। विधेयकका सम्बन्धमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको नेताहरूले विधेयक संशोधन तुप्पर्ने उदघोष संसद बाहिर गरिरहेको भएपनि संसदमा भने उनीहरू विधेयक फिर्ता लिन नहुने अडानमा रहेकाले सत्ताधारी दलका नेताहरूको ढुलमुले चरित्र उदाङ्गो भएको छ।

सरकारले प्रेस स्वतन्त्रतालाई कुण्ठित गर्न विधेयक
»» बाँकी ८ पेजमा

तालिलाई www.abhiyanonline.com.np गा पनि पढ्न सकिन्छ।

सबैलाई रिमाउने बजेट, अर्थमन्त्रीको बाध्यता

सांसदलाई रकम दिनु भनेको दुरुपयोग गर्नु हो

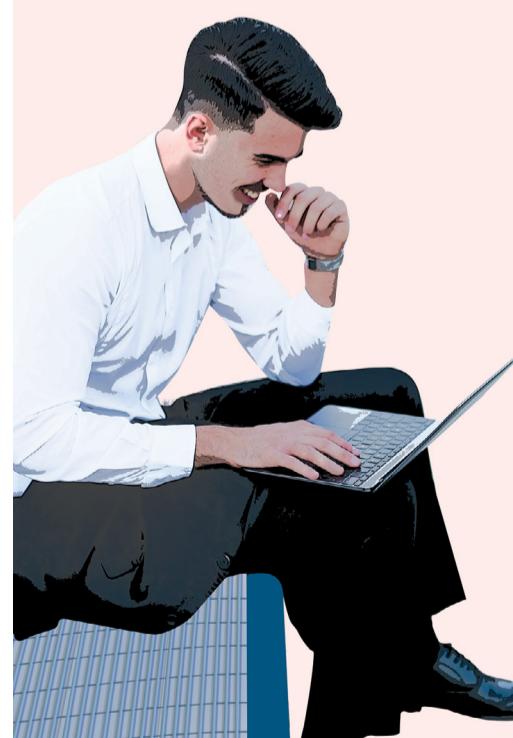
निर्वाचन क्षेत्रको विकास लागि संधीय सरकार प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले नै विकास निर्माणका कार्यहरू गर्ने भएकाले संधीय संसदको सांसदहरूले बजेट मागेर सोतोको दुरुपयोग गर्ने गरेका छन्। विकास निर्माणका लागि बजेटको व्यवस्था गर्ने सरकारलाई सांसदहरूले दबाव दिएका थिए। त्यही दबाव थेग्न नसकेर अर्थमन्त्री खतिवडाले सांसदहरूलाई प्रति सांसद ६ करोड रुपैयां दिने निर्णय गरेका हुन्। हात्रो संविधानले प्रत्यक्ष निर्वाचित सांसद र समानुपातिकतर्फबाट आएका सांसदहरूलाई समान हैसियतमा राखेको भएपनि प्रत्यक्ष निर्वाचित सांसदलाई पैसा दिने तर समानुपातिकतर्फबाट आएका सांसदहरूलाई रकम नदिने निर्णय गरेर सरकारले सांसदहरूलाई दुई श्रेणीमा विभाजन गरेको छ। प्रत्यक्ष र समानुपातिक तर्फबाट संसदमा पुगेका सांसदहरूको समान हैसियत रहन्छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

prabhu
Online Trading Saving A/C

Online Digital
Share Trading

NEPSE रा Online शेयर
कारोबार गर्न सकिने।

निशुल्क e-banking सेवा। *

NEPSE रा आवाहक Broker
हरूको आधिकारीक बैंक।

NEPSE को आधिकारीक
वलीयरिङ्क बैंक।

* शर्टहरू लागू हुनेछन्।

prabhu Bank

Prabhu Building, Babarmahal
Post Box no.: 19441
Tel : +977 1 4788500
Fax: +977 1 4780588
E-mail: info@prabhbank.com
Url : www.prabhbank.com
Toll Free No.: 16600107777
Swift Code: PRVUNPKA

खोक्रो नारा : समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

जनप्रतिनिधिका नाममा जमिन्दारी र कमैया प्रथा पो व्यूफेको छ । ०४६ सालमा गणेशमान सिंहले प्रजाबाट नागरिक भयो भनेका थिए, लोकतन्त्रमा नागरिक हली, गोठालोको नियतिमा पो पुगे ।

किनभने श्री ५ को सरकार, नेपाल सरकार बन्यो, नेपाल सरकार मेरो सरकारमा परिणत भएको छ । मेरो सरकार अर्थात नेकपाका नेताको सरकारमा विधि छैन, जे छ फर्मान छ । अधिनायकी फर्मान । यसैकारण भष्टाचार, अपराधी, अनुशासनहीनता, मानव बेचविखन, अपहरण, लागूऔषध र अवैध हतियारको कारोबार, संगठित अपराध, आतंकवाद, सम्पत्ति शुद्धीकरणमा फस्तुपर्नहरू गदगद छन् ।

लोकतन्त्र आयो भनेर उफ्रनेहरू यतिबेला चाउरिएका छन् । आत्मगलानीले पानी पानी भएका छन् ।

उज्यालो आयो, कहीँ आयो उज्यालो ? सुखी नेपाल सपनामात्र हो । समृद्धिको परिकल्पना, कोरा कल्पनामात्र भयो । सत्ताको करिडरमा कसरी अपराधीहरूले घेराबन्दी गरेछन, नेकपाका शासक, नीतिकार, थिङ्कटैक भनिएकाहरू सबै काला, कलंकका लहराहरूले कसरी सर्पले बेरेजसरी बेरेका रहेछन । ऐजेझ भनेको यही हो, ऐजेझ लागेपछि कुनै रुखमा फल लाग्न सक्दैन, खिया लागेपछि फलाम धुलिपिठो हुन्छ । जनबलको सरकार अपराधको मल बन्नपुयो, देशमा जे फलिरहेको छ, अपराध फलिरहेको छ । विधि अपराधको कब्जामा परिसकेको बोध जो कसैले गर्नसक्छ ।

यतिबेला त राजनीतिकरण भएका न्यायाधीशहरूसमेत विवादमा छन्, फैसलाहरू विवादमा छन्, न्यायालयको पवित्रता, स्वच्छता संकटमा परेको छ ।

लोकतन्त्रको १३ वर्षमा उत्पीडनको अन्धकार किन किन बाकिलदै गएको हो ? यसको जवाफदेहीता लोकतन्त्रका नायकहरूले दिनुपर्छ कि पर्दैन ? उज्यालो दिन्धु भनेर कबुल गर्नेहरूले उज्यालो किन दिन सकेनन्, उज्यालो आफ्नो अनुहारमात्र किन बनाए, जनताले यसको जवाफ माँग्नुपर्छ । जवाफ खोज्नेबेला भइसक्यो । जनता मौन छन् भनेर जिम्मेवारहरू टण्टै साफ मानिरहेका छन् भने यो उनीहरूको भूल हो । किनभने नेपाली जनतामा यतिबिध्न देशभक्ति सहन्धन् र जब व्यूभन्धन्, त्यतिबेला आजका जिम्मे वारहरूले जवाफ दिने मौका पनि पाउने छैनन् ।

जब व्यूभन्धन्, त्यतिबेला आजका जि म्मेवारहरूले जवाफ दिने मौका पनि पाउने छैनन् । जनतालाई भ्रमित पार्नु राजनीतिको सफलता होइन । शासनलाई शासनमा परिणत गर्नु राजनीतिको असफलता र अकर्मण्यतामात्र हो ।

जुन जनताले, प्रेसले जगाएर परिवर्तन आयो, तिनै जनताको मुख थुने, प्रेसलाई अकुश लगाउने, नियन्त्रण गर्ने मिडिया काउन्सिल विधेयक ल्याउन लागेका छन् । शिक्षा, स्वास्थ्य कानुन त्यही प्रकारले निर्माण हुन लागेका छन् । शिक्षाविद भन्धन्- शिक्षा विधेयक बिना संशोधन पारित भयो भने हाम्रा विश्वविद्यालयहरू कहीँ वर्षमा मसानघाट बन्नेछन् । सबैमन्दा तूलो मुद्दा नागरिकता विधेयक र मिडिया काउन्सिल विधेयक बनेको छ । मिडिया

दिने पार्टी नेतृत्वप्रति जीहजुरी गर्दै जनप्रतिनिधि बनेका सांसदहरू विवेकशून्य बनेर चुपचाप बसेका छन् । दासत्व स्वीकार गरेर नेतृत्वको जयजयकार गर्न बाध्य परिएका छन् । जो सरकारको, पार्टी नेतृत्वको बन्धक बनेका छन् र जनताको आवाज बोल्न सक्दैनन्, त्यो समर्थनलाई विद्रोहमा लगाउने र विचार मिल्लेहरूलाई एकतावद्ध पार्ने कसरत सुरु भएकै छैन । अहिले पनि यो बर्ग छरिएका छन्, यसैले पूर्वराजा देख्यो कि पीडितको घाउ दुख्छ र राजा आउ देश बचाउ भन्ने नारा लाग्छ, पूर्वराजा पर्यटनबाट फिर्जन्, जनता सक्स भोगेर सुस्ताउँछन् ।

दरवार हत्याकाण्ड भयो, त्यसबारे रुकमांगद कट्वाल, छत्रमान सिंह, विवेककुमार शाहपछि राजा वीरेन्द्रका एडीसी सुन्दरप्रताप रानाले दरवारको दुःखान्त पुस्तक प्रकाशित गरेर आफूलाई इमाद्वार देखाउने प्रयास गरेका छन् । सबैले युवराज दीपेन्द्रले दरवार हत्याकाण्ड मच्चाएको भनेका थिए, यिनले पनि त्यही कुरा दोहोन्याएका छन् ।

● ● ●
लोकतन्त्रको १३ वर्षमा उत्पीडनको अन्धकार किन किन बाकिलदै गएको हो ? यसको जवाफदेहीता

लोकतन्त्रका नायकहरूले दिनुपर्छ कि पर्दैन ?

उज्यालो दिन्धु भनेर कबुल गर्नेहरूले उज्यालो किन दिन सकेनन्, उज्यालो आफ्नो अनुहारमात्र किन बनाए, जनताले यसको जवाफ माँग्नुपर्छ ।

जवाफ खोज्नेबेला भइसक्यो । जनता मौन छन् भनेर जिम्मेवारहरू टण्टै साफ मानिरहेका छन् भने यो उनीहरूको भूल हो ।

किनभने नेपाली जनतामा यतिबिध्न देशभक्ति सहन्धन् र जब व्यूभन्धन्, त्यतिबेला आजका जिम्मे वारहरूले जवाफ दिने मौका पनि पाउने छैनन् ।

काउन्सिल विधेयकले सरकारलाई हिटलर बनाउने सजिस गरेको छ भने नागरिकता विधेयकले विदेशीलाई बशजको नागरिकता दिएर कहीँ वर्षमै नेपाललाई फिजी बनाउने बड्यन्त्र गरिएको छ । जनआन्दोलनकारी नागरिक समाज मौन छन्, नयाँ नागरिक समाज सङ्कमा उत्रे भने यो उनीहरूको भूल हो । किनभने नेपाली जनतामा यतिबिध्न देशभक्ति छ कि उनीहरू सीमा नाघुञ्जेल सहन्धन् र

अरूले देशी विदेशी शक्तिको साँठगाँठमा हत्याकाण्ड भएको बताएँ रानाले पनि त्यसै भनेका छन् । उनी पुग्ना गोली चलिरहेको बताए, तर उनले बचाउने प्रयास किन गरेनन् ? यसको जवाफ त्यो पुस्तकमा पाइन्न ।

द्यावकै त्यसकै नियतिको भल्को ओली सरकारको १५ महिने कार्यकालमा पाइन्छ । सरकार प्रमुख ओली हुन्, चलेखेल विदेशी ताकतकै देखिन्छ । त्यो

● ● ●
साल्ट ट्रेडिङ कंपनियाँ लिमिटेड
द्वारा प्रवर्द्धित
डीटी ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टान्डर्डको नियंत्रित रारवर कोट र बीचमा रिस्टलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगलेटर
- पुनः प्रयोग गर्ने न सकिने प्लास्टिक सिल
- एको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकात घल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुरक्त हुनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

ठेकेदार, दलाल, विचौलिया, कमिशन, नीतिगतदेखि नगदी भष्टाचार समृद्धिका निशानी हुन् । कर, फण्टट, शोषण, आधेरो र हुटहुटी सुखी नेपालीका निशानी बनेका छन् । यसमाथि दण्डहीनता । संविधान, निर्वाचनपछिको कुरुप राष्ट्रिय दृश्य । तैपनि नेताहरूमा लज्जाबोध देखिन्न । देशको ओहालोयात्राले कहालीलाग्दो मृत्युघण्टको आवाज सुन्न सकिन्छ । १० वर्ष द्वन्द्वकालीन न्याय सम्पादन हुन नसक्नु र बेपता तथा सत्य निरूपण तथा मेलमिलापको वातावरण बन्न नसक्नु सुखी नेपालीका नाममा थपिएको अर्को प्रताङ्गना हो ।

अब विपल विद्रोहको नाममा बम, बिस्फोट र आतंक बोकेर अधि आएका छन् । उनले जनता मारिन, नेता मारेक अधि बढाउने हो भनेर जनयुद्धभन्दा डरलाग्दो नरसंहारको संकेत गरेका छन् ।

यद्यपि पुनर्ने प्रचण्डपथमै हो । प्रचण्डपथ अर्थात नरसंहार र सत्ता । प्रचण्ड सत्तामा पुगे, विपल सत्तामा पुग्नका लागि नरसंहारको पूर्वाङ्गको साइत जुराएर सज्जे जगाउन थालेका छन् ।

४ जना मरे, कैयौं घायल छन् तर गृहमन्त्री भन्नन्- विस्फोटमा नागरिकको मृत्यु भएको छैन । जब बादल यसैगरी बम पड्दकाइरहेका थिए, सत्ताधारी काग्रेस-एमाले यसै भन्थे । न्याय चाहियो भनेर ६३ हजारले उजुरी गरेका छन्, उजुरी गर्ने नेपाली नै हुन् । हिजो को मारिए, आज को मारिएका हुन् ? छोटे राजाहरू जनतालाई किरा फट्याड्ग्रा देखन थालेका छन् ।

आखिर आतंकको मार्ग पुग्ने सिंहद रावरको सिंहासनमै हो । सर्वहाराबर्ताको जितसुकै मन्त्र जपे पनि हुने नेतागणको सम्पन्नता नै हो । बरु अहिले नै सत्ता, शक्ति र सम्पत्तिको भागबण्डा गरे जनताले दुःख त पाउने थिएनन् । आतिएर मर्न र भयमित भएर काल पर्खनुपर्न त थिएन ।

लोकतन्त्रका लागि लोक शासन हुनुपर्न हो । लोक शासनको साइनबोर्ड भुङ्ड्याएर पार्टी शासन चलेको छ र

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

अभियान

ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

अब प्रेस अदालत गठन गर्ने कि ?

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वमा कोई ओली नेतृत्वको सरकार बनेको १६ महिना पुगेको छ। ओली नेतृत्वमा सरकार निर्माण हुँदा जनताले ठुला आशा एवं विश्वास गरेका थिए। ओली पहिले पटक प्रधानमन्त्री बन्दा उनले देखाएको राष्ट्रवादालाई जनताले विश्वास गरेर नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीलाई भएपै दुई तिहाई मत दिएपनि ओलीको दोस्रो कार्यकाल भने आरोपमुक्त हुन सकेको थैन। मुलुकका दुई ठुला कम्युनिष्ट पार्टी एक भएका हुनाले कम्युनिष्टहरूले निर्वाचन जित्ने पवकापक्की भएपनि प्रधानमन्त्री ओलीकै कारण उनीहरूले निर्वाचनमा विजय हाँसिल गरेका थिए भन्नुमा कैनै अतियुक्त नहोला। तर तिनै ओली दोस्रो पटक प्रधानमन्त्री भएको १६ महिने कार्यकाल हेतृ लाग्छ प्रधानमन्त्री ओली परि आक्रमो दोयो कार्यकालमा असाधारणको समाप्तिपूर्व उत्तराले हैं याको घटन।

आता पात आर्कना दासा कायपकालमा असफलताका भागतक उम्मुख हुँद गएका छन् । दुई पार्टी एक भएको १ वर्ष पुगेको छ । तर पार्टी संगठनले पूणीता पाउन सकेको छैन । केन्द्रीय समिति, जिल्ला समिति र जनवर्गीय संगठनहरूले तेतूत्व पापूणी पार्टीभित्रको आन्तरिक विवाद सडकमै छाताछुल्ल हुँदै गएको छ । स्थानीय कमिटि र पोलिट्यूरो गठन हुन सकेको छैन भने सचिवालय समितिले तै सबै तिर्णथहरू गर्दै आएको छ । नेकपाका सचिवालय समितिमा ९ जना रहेका छन् । त्यसमध्येपनि पार्टीका दुई अध्यक्ष प्रधानमन्त्री केपी ओली र अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले मात्र तिर्णथ गर्ने गरेका हुनाले नेपाल कम्प्युनिट पार्टीभित्र आन्तरिक लोकतन्त्र छैन । केही व्यक्ति बसेर तिर्णथ गर्ने र त्यही तिर्णथलाई लाद्दै अभ्यासमा नेपालका राजनीतिक दलहरू लागेका हुनाले पार्टीभित्र आन्तरिक लोकतन्त्र हराउँदै गएको छ । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा पार्टीभित्र आन्तरिक लोकतन्त्र नहुन भनेको एक किमिसको अधिनायकवादी चरित्र तै हो । प्रधानमन्त्री केपी ओली तेतृत्वको सरकारले नेपाल कम्प्युनिट पार्टीले निर्वाचनमा जाँदा जनतासामूह गरेका प्रतिवद्धुता विपरितको कार्यहरू गरिरहेको छ । पछिल्लो समयमा सञ्चार जगत्लाई नियमन गर्ने नाममा नियन्त्रण गर्ने गरी मिडिया काउन्सिल विधेयक संसदमा दर्ता गरेको छ । मिडिया काउन्सिल विधेयकको चौतर्फी विरोध भएपनि पार्टी र सरकारका केही व्यक्तिहरू सञ्चार जगतलाई गाली गलौज गर्न लागि परेका छन् । संविधानले तै पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता भनेकोमा त्यसलाई अलगा अर्थ लगाएर प्रेसलाई नियमन गर्ने नाममा नियन्त्रण गर्नु खोज्न नेपाल कम्प्युनिट पार्टीको चुनाव घोषणा पत्रको विरोधी कार्य हो । संविधानले तै ग्यारेन्टी गरेको पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रतालाई सरकारले बन्देज लागाउन सक्दैन यदि त्यसो भएको खण्डमा संविधानकै उल्लंघन हुने र सरकार तै धरापामा पर्न सक्ने भएकाले सरकारले संसदमा दर्ता गरेको मिडिया काउन्सिल विधेयक फिर्ता लिएर सञ्चार जगत्सँग व्यापक छलफल र बहस गरी सरो कारबालाहरूले चाहेको जस्तो विधेयक निर्माण गर्नु उपयुक्त हुनेछ । पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता भनेको कसैलाई गाली गर्नु नचाहिँदा विरोध गर्नु होइन । सञ्चार जगत् आफैले स्वनियम बनाएर त्यसलाई लागु गर्नुपर्दछ । प्रेस काउन्सिल नेपालले आचारासहिता तिर्णांग गरी लागु गरेको छ आचारासहिताको विरोधी कार्य भएमा काउन्सिलले आचारासहिता उल्लंघन गर्नहरूमाथि कारबाही गर्दै आएको छ । कडा दण्ड जरिवाना मात्र राखेर पत्रकारिता जगत् लाई ठीक ठाउँमा त्याउन खोज्नु आफौमा हास्यास्पद रहेको हुनाले प्रेस जगत्ले विधेयकको विरोध गर्न परेको हो ।

पछिलो समयमा ओली नेतृत्वको सरकारलाई दुई तिहाईको दम्भ बढेको जस्तो देखिएको छ । त्यसैको परिणाम स्वरूप प्रधानमन्त्री ओलीले तै उद्घोष गरेका छन् । सरकारको काम कारबाहीको विरोध गर्नेहरू गणतन्त्रका विरोधी हुन् भनेर । संविधानले असंसदीय भनेका विषयहरू बाहेक अरु सबै कुरामा विरोध गर्न बोल्न, सेल्न पाइन्छ तर प्रधानमन्त्रीले उनको सरकारका काम कारबाहीका विरोध गर्दा गणतन्त्रकै विरोध हुन् भन्नु दुई तिहाईको दम्भ बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । प्रधानमन्त्री एवं पार्टी अध्यक्षले त्यस्तो आरोप लगाएपछि उनको सरकारका मन्त्रीहरू र कार्यकार्ताहरूले समेत त्यसै भन्न थालेका छन् । के मानव अधिकारको रक्षा हुन्पर्दछ । राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगलाई पंगु बनाउन हुन्दैन, प्रेस स्वतन्त्रतामाथि बन्देज लगाइन्हु दैन भन्दा गणतन्त्र विरोधीको विल्ला भिराउनु कितिको उचित हुन्छ ? हिजोको पञ्चायती व्यवस्थामा समेत पत्रपत्रिकाहरूमाथि गाली बेहजतीका मुझ लाग्ये, अदालतमा अदालतले निर्णय दिन्थ्यो । तर आज त्यसलाई उल्टाउदै मिडिया काउन्सिल विधेयकमा मिडिया काउन्सिलले तै दण्ड जरिवाना तोकन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ के त्यो लोकतान्त्रिक अभ्यासमा पर्दछ त ? हिजोको पञ्चायती व्यवस्थाले समेत अदालतलाई विश्वास गर्दथ्यो । तत्कालिन सरकारमा कति काम कारबाही अदालतले खारेज गरिएका धेरै उदाहरणहरू रहेका बेला लोकतान्त्रिक भनिने सरकारले तै एउटा संस्थालाई उजुरी लिने, छानविन गर्ने र दण्ड सजायसहित जरिवाना गर्न अधिकार विधेयकमा प्रस्ताव गर्नको अर्थ के ?

सञ्चार जगत्ते गर्न गरेका समाचार प्रवाह, प्रकाशन, प्रासिरितहस्तका विरुद्धमा छलफल र बहस गरी कानुनी कारबाही गर्न प्रेस काउन्सिल मैं प्रेस अदालत गठन गर्न सकिन्दै। सर्वोच्च अदालतका न्यायाधिश वा उच्च अदालतका न्यायाधिशलाई प्रेस अदालतको न्यायाधिश तोकरे प्रेससँग सम्बन्धित भएका मुद्राहरूको छानबिन गरी फैसला गर्ने परिपाटी विकास गरिएको खण्डमा त्यो सबैभन्दा उचित विकल्प हुन सक्छ। अहिले श्रम अदालत, वाणिज्य अदालत न्यायाधिकरण अदालतलागायतका धेरै अदालत रहेका छन् भने किन त्रै अदालतको गठन नहुने ? पिंडित पक्षले न्यायका लागि अदालतमा उन्नुरी दिने र प्रेससम्बन्धी न्याय अदालतका न्यायाधिशले पिंडित र पिंडित पक्षका दुवैलाई बोलार न्याय दिन सक्छन्। त्यसलाई दुवै पक्षले स्वीकार गर्न सक्ने भएकाले

हामी तत्काल प्रेससम्बन्धी न्याय अदालत गठन गर्न सरकारसँग माग गद्दां। पत्रकार पनि यहि समाजका नागरिक भएकाले उसलाई कानुन लाग्दैन भन्ने सोचार्हा तै नै गलत रहेको छ। कानुन सबैले मान्नु नागरिकको कर्तव्य हो तर कानुन लाग्दछ भन्दैमा लेखेकै भरमा र समाचार प्रशारण गरेरैकै भरमा पत्रकारहरूलाई ठुलो मात्रामा जरिवाना गर्ने र जरिवाना तिर्न नसकेको खण्डमा जेल जानुपर्ने व्यवस्थालाई प्रेस जगतले स्वीकार गर्न सकिने अवस्था हुँदैन। सरकारका काम कारबाहीको स्वच्छ आलोचना गर्नु पत्रकारिताको धर्म हो। तर आफ्नो व्यवसायिक धर्म निभाउँदा जेल जानुपर्ने अवस्था आएमा पत्रकारिताको अवस्था कस्तो होला ? यी सबै कारणहरूले गर्दा सरकारले दुई तिहाईको दम्भ देखाउन्भन्दा पत्रकारिताको धर्म अनुसार पत्रकारितालाई काम गर्न दिने वातावरण बनाईदिन उचित होनेछ भन्ने हामीले ठानेका छां।

सरकार ! लोकतान्त्रिक चरित्र देखाऊ

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

त्यस विषयमा छलफल र बहस गर्न चाहिरहेको
छैन । आखिरी किन ? जुनबेला राजनीति दलहरू
सङ्कमा थिए त्यसबेला पत्रकारहरू समेत सङ्कमै
पुगेर राजनीतिक दलहरूलाई संघारहेका थिए
तर आज तिनै राजनीतिक दलहरू सत्तामान
रहेका बेला सञ्चार जगत्माथि नियन्त्रण गर्न
खोज्नु, "काम स-यो भाँडो आफल तेरो ठाँडो"

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकारले दोस्रो पटक संसदमा बजेट पेश गरेको छ । ओली सरकार मिडिया काउन्सिल विधेयक, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग विधेयक, विश्वविद्यालय विधेयक लगायतका केही विधेयकहरूमा विवाद भएको छ । सरकारले मिडिया काउन्सिल विधेयकमार्फत सञ्चार जगत् लाई नियमन गर्न नाममा नियन्त्रण गर्न खोजेको भन्दै पत्रकारहरूको छाता संगठन नेपाल पत्रकार महासंघ आन्दोलनमा उत्रिएको छ । विधेयकहरूमा केही सकारात्मक पक्ष भएपनि काउन्सिलको गठन, दण्ड जरिवाना लगायतका केही अप्रिय दफाहरू राखेको हुनाले सरकार विवादको धेरामा तानिएको छ । हाल राष्ट्रिय सभामा दर्ता भएको मिडिया काउन्सिल विधेयकको बारेमा सत्ताधारी दलकै संसदहरू र नेताहरूले विरोध जनाइरहेका बेला सरकार भने मुल कुरालाई भ्रममा पार्नेगरी विधेयकको बचाउमा लागेको छ । विधेयकमा समानुपातिक विज्ञापन नीति अवलम्बन गरिने उल्लेख भएको छ । समानुपातिक विज्ञापन नीति लागू गर्न पर्दैन भनेर कसैले भनेका छैनन । पत्रकार महासंघ र सञ्चार जगत्तळे निकै पहिला देखि नै समानुपातिक विज्ञापन नीति लागू गर्न माग गरिरहेका छन् । सम्मानित सर्वाच्च अदालतले समेत सरकारका नाममा समानुपातिक विज्ञापन नीति लागू गर्न पटक पटक आदेश दिइसकेको छ ।

केही तुला मिडियाकर्मी र केही सञ्चारगृहहरू भने समानुपातिक विज्ञापन नीति लागु नगर्न सरकारलाई दबाब दिइरहेका छन्। मुठीभर सञ्चार गृहहरूले अहिले सरकारी निकायबाट तुलो मात्रामा विज्ञापन लिइरहेको र सरकारले समानुपातिक विज्ञापन नीति लागु गरेको खण्डमा आफ्नो व्यवसायमा असर गर्न भन्नै समानुपातिक विज्ञापन नीतिको विरुद्धमा लागि परेका छन्। न्यूनतम पारिश्रमिक लागु हुनुद्दैन भनेर कसैले भनेका छैनन्। न्यूनतम पारिश्रमिक लागु हुनेपर्दछ। तर स्वरोजगारमुखी सञ्चारमाध्यमको हकमा अलग व्यवस्था गरिनुपर्ने स्वरोजगार सञ्चारमाध्यम रहेका पत्रकार र कर्मचारीहरूको माग हो। स्वरोजगार सञ्चारमाध्यम पछिल्लो पटक आर्थिक संकटमा परेका छन्। तुला भनिएका सञ्चार माध्यमहरूले सरकारी विज्ञापनका खण्डै १० प्रतिशत विज्ञापन लिने गरेकाले स्वरोजगार सञ्चारमाध्यमहरू संकटमा परेका हुनाले स्वरोजगार सञ्चार माध्यममा काम गर्ने पत्रकार र कर्मचारी गरी ५ जनासम्म कार्यरत रहेका सञ्चार माध्यममा न्यूनतम पारिश्रमिक लागु नहुने व्यवस्था गर्न सरकारसँग अनुरोध गरिएको हो। स्वरोजगार सञ्चार माध्यमहस्ता साप्ताहिक, मासिक, पाक्षिक र केही दैनिक पत्रिकाहरू रहेका छन्। साप्ताहिक पत्रिकाको इतिहास लामो रहेको छ। साप्ताहिक पत्रिकाले नै पत्रकारहरू उत्पादन गर्ने गरेको हुनाले त्यस्ता साप्ताहिक पत्रिकाहरू बन्द भएको अवस्थामा अन्य सञ्चार माध्यम रेडियो, टिभी र अनलाइन पत्रिकाहस्ता काम गर्ने पत्रकारहरू पाउन निकै कठिन हुन्छ। त्यसैले सरकारले स्वरोजगार सञ्चार माध्यमको संरक्षण र समर्वद्धन गर्नु आवश्यक छ। स्वरोजगार सञ्चारमाध्यम साप्ताहिक पत्रिकाले पत्रकारिता गर्ने गरेका छन् भने तुला भनिएका सञ्चारमाध्यमले व्यापार गरेका हुनाले स्वरोजगार सञ्चारमाध्यम र तुला भनिएका सञ्चार माध्यमलाई एउटै डालोमा हालेर हेर्न मिल्दैन। २०१५ सालमा बनेको बीपी कोइराला नेतृत्वको सरकारले लोकतन्त्रका लागि सञ्चारमाध्यम आँखा भएकाले त्यस्ता माध्यमलाई सहयोग गर्न सरकारको कर्तव्य भएको भन्दै प्रति प्रतिक्रिया का ३०० (तर्फ राजा) सार्वांग सार्वत्र यसान्तरे

महिना रु. २०० (दुई सय) रुपया उपलब्ध गराउने निर्णय मन्त्रिपरिषद्बाट गराएर कार्यान्वयनमा ल्याएको थियो । त्यसबेलाका सञ्चार माध्यमले प्रति महिना रु. २०० (दुई सय) पाउने गरेका थिए भने त्यसबेला सरकारी कर्मचारी शाखा अधिकृतको तबल रु. ३० (तीस) मात्र थियो । समय र परिस्थिति कोरिए गयो र त्यही रु. २०० लाई आधार मानेर विभिन्न सरकारका पालामा लोकलत्याणकारी विज्ञापनमा समेत कही न कही

बृद्धि हुँडे गएको इतिहास साथी रहेको छ ।
अहिले समय र परिस्थिति फेरिएको छ ।
लामो संघर्ष गर्दै जेल नेल खाएका नेता नै
प्रधानमन्त्रीको कुर्सीमा असिन रहेका छन् ।
उनैको नेतृत्वको सरकारले प्रेसलाई नियन्त्रण गर्ने
मनसाय राखेर सविधानको मर्म विपरित मिडिया
काउन्सिल विधेयक संसदमा दर्ता गराएको छ ।
पछिल्लो सयमा उक्त विधेयकका बारेमा व्यापक
छलफल र बहस हुन थालेको छ । संसदका प्रमुख
सचेतक र सचेतकहरूले समेत विधेयकहरूका
बारेमा पत्रकार महासंघको नेतृत्वसँग छलफल र
बहस गरेका भएपनि ओली नेतृत्वको सरकारले
भने अहिले सम्म पत्रकार महासंघको नेतृत्वसँग

वरिपरि धुने सत्ताधारी दलका केही व्यक्तिहस्तका समर्थनमा निर्माण गरिएको मिडिया विधेयकलाई समर्थन गर्न सकिने आधारहरू देखिएका छैनन् । एउटै संस्थालाई उजुरी लिने छानविन गर्न अनि दण्ड, सजाए जरिवाना गर्न सक्ने अधिकारको कल्पना गरेर विधेयक निर्माण गर्नु लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको मर्म र संविधानको उल्लंघन मात्र नभएर शक्ति पृथकीकरणको विरुद्धमा समेत हो । सरकारले त्याएको विधेयकले गर्दा पत्रकारहरू विभाजन गराउन सक्ने अवस्था समेत देखिएको छ । सत्ताका केही दलालहरूले विधेयकको समर्थन गरिरहेका छन् भने केही आफूहरूलाई मात्र पत्रकारका ठेकेदार सम्फिने सम्पादकहरूले समेत विज्ञप्ति नै निकालेर विधेयक फिर्ता लिन सरकारलाई दबाब दिएका छन् । २० जना सम्पादकहरूले निकालेका विज्ञप्तिले सम्पूर्ण पत्रकारहस्तको प्रतिनिधित्व गर्न सक्वैन ।

सरकारले ल्याएका विभिन्न विधेयकहरूको व्यापक विरोध भएपनि सरकार भने विधेयक फिर्ता लिने पक्षमा देखिएको छैन । संसदमा दर्ता भएको विधेयकमा अब संसदका दुवै सदनमा व्यापक छलफल र बहस गरेर अलोकतान्त्रिक दफाहरू हटाउनु र विधेयकलाई प्रेसेजीत्री बनाउनु आवश्यक छ । सत्ताधारी दलको स्वार्थ अनुरूप विधेयक पारित गरिएको खण्डमा त्यसले विपत्ति नियम्याउने काम बाहेक अन्य केही गर्न सक्दैन । त्यसैले विधेयकमा राखिएका अप्रसाङ्गिक र असान्दर्भिक दफाहरू हटाउनु उचित विकल्प हुनसक्छ । एकातिर सरकारले १२ औं गणतन्त्र दिवस मनाइरहेको छ भने अर्कातिर पत्रकारहरू भने सङ्क आन्दोलनमा उत्रिनुपर्ने अवस्था किन आयो भनेर स्वयम् प्रधानमन्त्री ओलीले नै चासो लिनु आवश्यक छ । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा सरकारले लोकतान्त्रिक चरित्र देखाउन सक्नुपर्दछ । सत्ताधारी दलले प्रमुख प्राप्तिपक्षी दल लगायत सबै राजनीतिक दलहरूको सहयोग र समर्थन लिएर सरकार सञ्चारन गर्न प्रयाससम्म गर्न सकेको देखिएको छैन । सत्ताधारी दलकै नेताहरूले सरकार सञ्चालनको विषयमा विरोध जनाइरहेका छन् । सत्ताधारी दलका वरिष्ठ नेताहरू नै सरकारको कार्यशीलप्रति औला उठ इरहेकाले त्यसलाई विरोध नठानी सरकारबाट भएका गरेका गल्तीहरूलाई सच्चाउँदै अधि बढ्नु सरकारकै हितमा हुनेछ । सरकार भनेको सबै नेपाली जनताको अभिभावक भएकाले सरकारले कुनै हठ नलिई अभिभावकको भूमिका निभाउन सक्नुपर्दछ । सरकारका पछिल्लो कदमहरूले लोकतान्त्रिक पद्धतिको विकास लागि सहयोग पुऱ्याउन सक्दैन । प्रायः सबै क्षेत्रमा राजनीतिक हस्तक्षेप बढेको छ । समैधानिक निकायहरूलाई समेत आफ्नो प्रभावमा राख्ने प्रयाससमा सरकार लागि परेको छ । सम्बैधानिक निकायदेखि न्यायालयमा समेत हस्तक्षेप गर्ने प्रयाससमा सरकार लागि परेको छ । प्रेस स्वतन्त्रताको घाँटी निमोठन सरकार अग्रसर भएको छ । राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगलाई समेत अधिकारविहिन बनाउने उद्देश्यले विधेयक तयार गरिएको छ । लोकतन्त्रको लागि मानव अधिकार प्रमुख अङ्ग हो । मानवअधिकारको उल्लंघन नहोस् पिडितले न्याय पाउन र पिडकले दण्ड सजाए पाउन भनेर राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको स्थापना गरिएको र त्यसलाई राजनीतिक हस्तक्षेपबाटमुक्त राखनकै लागि सर्वोच्च अदालतका पूर्व प्रधानन्यायाधिशलाई राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको अध्यक्ष बनाउने व्यवस्था गरिएको हो । तर त्यस आयोगलाई समेत सरकारले आफ्नो प्रभावमा राख्न महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय अन्तर्गत राख्न खोज्नु मुलुककै लागि दुर्भाग्यको विषय हो । महान्यायाधिवक्ता सरकारका प्रमुख सल्लाहकार हुने र महान्यायाधिवक्ताको नियुक्ति प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा राष्ट्रपतिले गर्ने गरेका हुनाले महान्यायाधिवक्ता जहिलेसुकै पनि प्रधानमन्त्री प्रति उत्तरदायी हुने भएकाले उनले सरकारका विरुद्ध मुद्दा चलाउने निर्णय गर्न सक्ने अवस्था रहँदैन । सरकारका प्रमुख सल्लाहकारले सरकारको विपक्षमा निर्णय दिन्छन् भनेर कल्पना समेत गर्न नसकिने अवस्थामा राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगलाई महान्यायाधिवक्ताका कार्यालय अन्तर्गत राख्ने विधेयक समेत संशोधन गर्नु आवश्यक छ । आयोगलाई स्वतन्त्र रूपमा काम गर्न दिएको खण्डमा मात्र पिडितले न्याय र पिडकले दण्ड जरिवाना पाउन सक्छन् । प्रेस जगतलाई संसारभरी नै चौथो अड्को रूपमा स्वीकार गरिएको अवस्थामा त्यसलाई नियमन गर्ने नाममा नियन्त्रण गर्न खोज्ने गरी विधेयक बनाउनु नै गलत कार्य हो । त्यसैले सरकारले हठ त्यागेर मानवअधिकार विधेयक, मिडिया काउन्सिल विधेयक संशोधन गर्न तयार हुनु नै उपयुक्त कदम हुनसक्छ ।

सुभुभुपूर्ण सम्बन्धले राजनीति र प्रशासनलाई सफल बनाउँछ

● लक्ष्मीविलास कोइराला

केही समय अगाडि निजामती कर्मचारीलाई गैर कानूनी काम गर्न भनेको मानेन भनेर मन्त्रीले कर्मचारी पिटेको र मेयरले घाँस खुवाएको समाचार मिडियामा छायो । मन्त्री तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधिले कर्मचारीलाई पिट्न थालेपछि मन्त्री र सचिव, राजनीति र प्रशासन तथा जननिर्वाचित प्रतिनिधि र नियुक्त प्रतिभाशाली कर्मचारीबीच कस्तो संबन्ध रहनुपर्दछ भन्ने विषय अहिले सामाजिक सञ्जाल, पत्रपत्रिका र माछेको मुख्य मुख्यको गफ बनेकोछ । के कर्मचारीलाई पिट्ने अधिकार वा हैशियत जनप्रतिनिधिसँग रहेकोछ ? कि कर्मचारीलाई पिट्दै आफुले भने भनेको गैरकानूनी काम लगाउने अधिकार निर्वाचित प्रतिनिधिलाई कुनै ऐन कानूनले दिएकोछ । निर्वाचित प्रतिनिधिलाई कर्मचारीले पिटे वा मुक्का हाने भने के हुन्न ? पिट्ने कुट्टने र गोदने शासन प्रणाली प्रजातन्त्र, गणतन्त्र र संघीयताको कुन सिद्धान्त, मर्म वा मान्यतासँग मिल्छ ?

लोक सेवा आयोगका कठोर परीक्षाहरू उर्तींग गरेर नियुक्त भएका कर्मचारी स्वभावत विधिले चल्ने शिक्षित जानकार समुदाय हो । विधिले चल्ने, तटस्थ, निष्क्रिय र सक्षम कर्मचारी जनप्रतिनिधिले भावनात्मकरूपमा र व्यवहारमा ठीक हुने तर विधि र कानूनमा वैटिक दिएको गर्न नामो पछि कर्मचारीमाथि हातपात हुने गरेको पाईन्छ । आफ्नो घर परिवारदेखि टाढा जनताको सेवा गर्न पुगेको एकलो कर्मचारीमाथि गाँउशहरको रैथाने जननिर्वाचित पदाधिकारी नै जाई लागे पछि उसको सुरक्षा कस्ले गर्न ? अनि उसको कार्यसम्पादनस्तर के हुने ? राजनीतिक नेतृत्व वा मन्त्री वा राजनीतिक कार्यकर्ता कर्मचारीलाई मुख्य छोडेर गाली गर्न र हाते हाल्न किन उद्यत हुने गर्दछन् ? राजनीतिक दलमा पनि अनुशासनको पालना गर्नु पर्ने व्यवस्था त छ तै । कर्मचारीलाई हुने, कुट्टने र जथाभावी बोल्ने भनेको राजनीति गर्नेहरूमा कर्मचारीमन्दा ज्ञानाभाव भएकोले हीनताबोध भएर वा राजनीति गरेर निर्वाचित प्रतिनिधि भएकोमा दम्भ वा अहकार पलाएर त होला ? निजामती कर्मचारीलाई दास जस्तो व्यवहार गर्ने राजनीतिक जनप्रतिनिधिहरूको प्रवृति पाइल्लो समय नेपालमा हावी हुँदै गएको देखिच । जस्तै समग्र राजनीति प्रणालीलाई सफल हुन दिनैन र प्रजातान्त्रिक शासन प्रणालीको खिल्ली उडाउने एक असभ्य प्रवृति र संस्कृति बन्नेछ । मन्त्रीद्वारा निर्णय गर्ने, मन्त्रीलाई निर्णय गर्न आवश्यक सूचना निजामती कर्मचारीले उपलब्ध गराउनु पर्ने र सो निर्णय कर्मचारीतन्त्र निजामती सेवाले कार्यान्वयन गर्ने संसदीय शासन प्रणालीको सिद्धान्त र व्यवहार हो । मन्त्रीलाई निर्णय गर्ने विषयका पक्ष विषयका दुवै जानकारी दिने, आफनो विचार वा राय सल्लाह बमोजिम निर्णय नभए पनि सो निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्ने र नीति निर्नतरता कायम गर्ने जिम्मेवारी निजामती सेवा अर्थात प्रशासनको हो ।

राजनीति र प्रशासन एउटा रथका दुई पाप्रा हुन् । एउटाको अभावमा अर्कोले काम गर्न सक्दैन् । यहाँ राजनीतिको प्रतिनिधित्व मन्त्रीले र प्रशासनको प्रतिनिधित्व सचिवले गरेकोछ । राजनीतिले जननिर्वाचित प्रतिनिधिलाई पनि समेटेकोछ । राज्य र शासन प्रणालीको प्रारम्भ सँगसँगै सरकार र कर्मचारीतन्त्रको पार्दुभाव भएको हो । सरकार र कर्मचारीतन्त्रबीचको संबन्ध हेट एण्ड लभको सिद्धान्तमा आधिरित छ । अर्थात, राजनीति र प्रशासनबीच अन्तरसंबन्ध र अन्तरसंघर्ष दुवै राजनीति र प्रशासनको एकापासमा हुने घुलन, राजनीतिकरण र अन्तरनिर्भरता को स्तर तथा पारस्पारिक बैधताको पुष्टिमा निर्भर रहेको पाईन्छ । राजनीति भन्नासाथ शासन र शासनाधिकार प्रयोगसँग संबन्धित हुन आउँछ । मन्त्री वा कुनै निर्वाचित पदाधिकारी राजनीतिक प्रापी हुन् । उनीहरू आफने राजनीतिक सिद्धान्त, सोच र योजना लिएर निर्वाचित भएका हुन्नन् । कर्मचारीतन्त्र विशिष्ट गुणहरू भएको एक संयन्त्र हो, जस्तै

राजनीतिलाई शासन गर्न सहयोग पुन्याउने गर्दछ । कर्मचारी विशिष्ट ज्ञान, योग्यता, अनुभव, रीप र क्षमताले अभिभूत भएको हुन्छ । मन्त्री र सचिव मिलेर समस्या समाधान गर्न, कुनै अवसर छ भने सो बाट लाभ लिन र संगठनात्मक सक्षमता बढाउने कार्य सहजे गर्न सक्षमता र सचिवले घाँस खुवाएको समाचार मिडियामा छायो । मन्त्री तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधिले कर्मचारीलाई पिट्न थालेपछि मन्त्री र सचिव, राजनीति र प्रशासन तथा जननिर्वाचित प्रतिनिधि र नियुक्त प्रतिभाशाली कर्मचारीबीच कस्तो संबन्ध रहनुपर्दछ भन्ने विषय अहिले सामाजिक सञ्जाल, पत्रपत्रिका र माछेको मुख्य मुख्यको गफ बनेकोछ । के कर्मचारीलाई पिट्ने अधिकार वा हैशियत जनप्रतिनिधिसँग रहेकोछ ? कि कर्मचारीलाई पिट्दै आफुले भने भनेको गैरकानूनी काम लगाउने अधिकार निर्वाचित प्रतिनिधिलाई कुनै ऐन कानूनले दिएकोछ । निर्वाचित प्रतिनिधिलाई कर्मचारीले पिटे वा मुक्का हाने भने के हुन्न ? पिट्ने कुट्टने र गोदने शासन प्रणाली प्रजातन्त्र, गणतन्त्र र संघीयताको कुन सिद्धान्त, मर्म वा मान्यतासँग मिल्छ ?

वास्तवमा मन्त्रालयको सचिव मन्त्रीको र त्वर्सैर गाँउपालिका नगरपालिकाको कार्यकारी गाँउपालिका र नगरपालिकाको अध्यक्ष र मेयरको, प्रमुख सल्लाहकार हो । मन्त्री अध्यक्ष वा मेयरले नीति निर्धारण गर्दछ त्यो नीति कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सचिव वा कार्यकारीको हुन्छ । मन्त्री र सचिवको प्रशासन सञ्जालले र नीति निर्माणमा हुने घुलमिले उनीहरूबीच स्पष्ट सीमा खिच्न पनि सकिदैन् । यसकारण मन्त्रालयको प्रगती सन्तोषजनक हुन्दैन । मन्त्री र सचिव दुवैको कार्यसम्पादन क्षमतामा प्रस्तु उठ्छ । दुवैको वृति विकासमा ओट लाग्न पुग्छ । यसअवस्थामा मन्त्रीका आगाडि कि त मन्त्री पदवाट राजीनामा दिने, कि त मन्त्रालय परिवर्तन गर्ने, कि त सचिवको सर्वस्वा गर्ने जस्ता तीनवटा विकल्प रहका हुनेछन् । सचिवको सर्वस्वा त्यसवेला कठिन हुनुपर्दछ, जुनवेला सचिवको प्रधानमन्त्रीसँग सोझो र घनिष्ठ सम्बन्ध रहेको हुन्छ ।

• मन्त्री रामोसँग काम गर्न नसकेपछि कर्मचारीहरूले सहयोग गर्ने भन्दै हिड्ने गर्दछ । जुन सचिवलाई पथ्य हुदैन र सबन्ध भन्ने भन भने पुदछ ।

संविधानअनुसार देशको शासन सञ्जालनको जिम्मेवारी र कर्तव्य नेपाल र नेपालीको हित हुने गरी आफनो योग्यता, निष्क्रियता र ईमान्दारीपूर्वक सम्पन्न गर्नुपर्दछ ।

ग) निजामती कर्मचारी आफनो कर्तव्य पालानागर्दा संविधान र अनुनप्रति निष्क्रियता रही दलगत राजनीतिदेखि टाढा तटस्थ रहनुपर्दछ । निर्वाचित सरकार जुनसुकै दलको भएपनि कर्मचारी सरकारप्रति वफादार रहनुपर्दछ । राजनीतिले पनि कर्मचारीहरूको भूमिका बारेमा जति राष्ट्र जानकारी र सम्भदारी हुन सक्यो, शासन सञ्जालले त्यसीपर्याप्त वर्तमान त्यक्ति नै सहज र राष्ट्र हुन्छ । सचिवसँग संबन्ध राष्ट्र राष्ट्रीय प्रगती भएपनि कर्मचारीहरूको भूमिका बारेमा जाति राष्ट्र जानकारी र सम्भदारी हुन सक्यो र राष्ट्रीय प्रगती भएपनि कर्मचारीहरूको भूमिका बारेमा जाति राष्ट्र जानकारी र सम्भदारी हुन सक्यो ।

ह) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा मन्त्रीलाई आवश्यक आपार्टमेंट र दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

घ) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भन्ने दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

ज) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भन्ने दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

क) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भन्ने दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

ज) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भन्ने दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

ज) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भन्ने दृष्टिकोण राखी कुनै कार्य गर्ने वा नगर्ने वा कुनै निर्णय लिने वा नलिने गर्नु हुदैन ।

ज) नीति निर्धारण गर्ने अधिकार र जिम्मेवारी मन्त्रीको हो । नीति निर्माणमा निजामती सेवाको कुनै सवैधानिक र कानूनी भूमिका रहदैन । तर निजामती कर्मचारीले नीति निर्माणमा आधात पर्ल भ

मध्येशमा 'स्पेस' बनाउँदै चीन

निमिष भा

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी वैशाख १९ देखि १८ गते सम्म उत्तरी छिमेकी चीनको ८ दिने भ्रमण पूरा गरेकी छन्। चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिडिपिडको मैत्रीपूर्ण निमन्त्रणामा राष्ट्रपति भण्डारी नेपाली प्रतिनिधि मण्डलको नेतृत्व गर्दै चीन प्रस्थान गरेकी थिएन्।

गणतन्त्र स्थापनापछि चीनले पहिलो पटक नेपालका राष्ट्रपतिलाई बेझिङमा रेड कार्पेट बिच्छ्याएको हो। चीनमा अप्रिल २५ देखि २७ सम्म आयोजना भएको दोसो अन्तर्राष्ट्रिय साफेदारीका लागि बेल्ट एण्ड रोड फोरम अवसर परेर राष्ट्रपति भण्डारीको राजकीय भ्रमण भएको हो।

राष्ट्रपतिको चीन भ्रमण सम्पन्न भएपछि त्यसलाई विभिन्न कोणबाट विश्लेषण गरिएको छ। कतिपयले राष्ट्रपतिको चीन भ्रमण सफल र सार्थक भएको बताएका छन् भने केहीले एउटा औपचारिकता मात्र भएको टिप्पणी गरेका छन्।

यद्यपी राष्ट्रपतिको चीन भ्रमणको प्रसंग उल्लेख गरिए पनि चीनले मधेशलाई हर्ने दृष्टिकोणको बारे यहाँ चर्चा गरिएको छ। वस्तुतः चीनले मधेशप्रति कस्तो धारणा राख्छ र उसले कसरी मधेशलाई बुझेको छ भन्ने बारे व्याख्या र विश्लेषण कमै पाइन्छ। यस्तै मधेशले पनि चीनलाई कसरी चिनेको छ भन्ने बारे कमै चर्चा हुने गरेको छ। तर पछिलो केही वर्षदेखि मधेशप्रति चीनको चासो हवातै बढेको पनि पाइन्छ भने मधेशमा उसको गतिविधि पनि बढेको छ। यसैरी मधेश दल र नेताहरू, जो पहिला भारतलाई मात्र हर्ने गर्थ, अहिले चीनतिर पनि हर्ने गरेका छन्। यसको गतिले उदाहरण २०७४ चैत ११ गते तत्कालिन संघीय समाजवादी फोरम नेपालका उपाध्यक्ष रेणु यादवको नेतृत्वको २० सदस्यीय टोलीले गरेका चीन भ्रमण हो।

मधेशका दलबाट एकै पटक यतिको संख्यामा चीन भ्रमणमा जाने सम्भवतः यो पहिलो पटक हो। त्यसपछि पनि भएका विभिन्न चिनियाँ भ्रमणमा फोरम नेपालका प्रतिनिधिहरू सहभागी हुँदै आएका थिए। तर राष्ट्रिय जनता पार्टी (राजपा) नेपालका कुनै पनि नेता अहिलेसम्म चीन भ्रमणमा सहभागी भएका छैनन्।

राजपा नेपालका नेताहरूलाई चीन भ्रमणमा जानका लागि निमन्त्रण नाएको पनि होइन्। तर उनीहरू चीनतिर जान स्थित देखाएका छैनन्। तर पछिलो समय राजपा नेपालका नेताहरूले पनि चीनसँग रास्रो सम्बन्ध बनाएउन थालेका छन्। चिनियाँ अधिकारीसँग उनीहरूको उठावस रास्रो हुँदै गएको छ। कतिसम्म भने मधेशको विकासका लागि चिनियाँ प्रोजेक्ट र अनुदान त्याउन पनि थालिसकेका छन्।

विगत २० वर्षदेखि चीनमा बस्तै आएका धनुषाका डा. राजीव भा चीनसँग राजपालाई सम्बन्ध स्थापित गराउन प्रयास गरिरहेका छन्। उनी यो कार्यमा धेरै हदसम्म सफल पनि भएका छन्। 'चाइना नेपाल फ्रेन्ड्सिप मेडिकल रिसर्च सेन्टर'का निर्देशकसमेत रहेका डा. भा राजपा नेपालका नेताहरूसँग निरन्तर भेटर चीन-मधेश सम्बन्धको विषयमा ब्रिफिंग गरिरहेका छन्।

सोही सिलसिलामा डा. भाले गत वर्ष माघ १९ गते राजपा नेपाल अध्यक्षमण्डलका सदस्य महन्थ ठाकुरलाई भेटर चीन-मधेश सम्बन्धको विषयमा ब्रिफिंग गरिरहेका छन्।

मधेशी दलहरूसँग चीनले सम्बन्ध बढाउँदै लैजानु भनेको मधेशी दलहरूप्रति चीनको हर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तन आउन थालेको संकेतको रूपमा बुझिएको छ। विगतमा चीनले मधेशी दलहरूलाई उनीहरूको भारतप्रतिको राजनीतिक निकटताका कारण शकाको दृष्टिकोणले हर्ने गर्थ्यो।

नयाँ संविधानप्रति असन्तुष्टि राख्दै मधेशी दलहरू आन्दोलनमा रहेंदा चिनियाँ कम्प्युनिट पार्टी (सीपीसी) अन्तर्राष्ट्रिय विभागका सहायक मन्त्री डोउ यिनयोड नेतृत्वको पाँच सदस्यीय टोली काठमाडौं आएको थियो। विभिन्न राजनीतिक शक्तिका अलावा उनीहरू मधेशी नेताहरूसँग चीनले आयोजित भएका वाडले दिएको एउटा अन्तररातर्तमा तराईमा अन्तर्राष्ट्रिय चलाखेल बढाउँदै गए चीन चुप लागेर नबरनेसम्म बताएका थिए। उनको यस्तो टिप्पणीको नेपाल प्रिय आलोचना भएपनि यसले मधेशप्रति चीनको भुकावको रूपमा अर्थातुने थालिएको थियो।

चीनले अधि सारेको महत्वाकांक्षी परियोजना बान बेल्ट, बान रोड' (ओविओआर) ले मधेशलाई पनि समेट् नुपर्ने चीनको धारणा छ। नेपालको उत्तरी सीमासहित विभिन्न मुलुकरूप चीनको सिध्या पहुँच हुने यो परियोजनालाई चीनले हालैका दिनमा 'द बेल्ट एन्ड रोड'को नाम दिँदै आएको छ। भारतले यो परियोजनालाई महत्व नदिए पनि नेपालले भने कार्यान्वयनका लागि हस्ताक्षरसमेत गरिसकेको छ।

मधेशका अर्थविद्हरू पनि ओविओआरको विस्तार मधेशसम्म हुनुपर्ने धारणा राख्छन्। यसले न्यून आय भएको तथा सम्भावना भएर पनि सँधै ओफेलमा परेको मधेश क्षेत्रको विकासमा सकारात्मक योगदान पुऱ्याउने उनीहरूको तर्क छ।

पहिलो र दोस्रो मधेश आन्दोलनपछि मधेशको राजनीतिले राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय पहिचान पाएको हो। मधेशी दलहरूलाई सुख्देखि नै भारतप्रस्त भएको आरोप लाग्दै आएको छ। तर, मधेशका आन्दोलनले उठाएका मुद्दाहरूमा दक्षिणी छिमेकी भारत मात्र होइन, पश्चिमा मुहुक र चीनको पनि चासो हवातै बढेको देखिन्छ।

त्यसको उदाहरण हो, २०६५ फाल्गुणमा फोरम नेपालको वीरगन्ज महाधिवेशन। पहिलो संविधानसभा निर्वाचनबाट चौथो राष्ट्रिय शक्तिको रूपमा उदाएपछि फोरम नेपालको राजनीतिक उचाइ हवातै बढेको थियो। उत्त

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

महाधिवेशनमा सीपीसीको दक्षिण एसिया तथा एसिया-प्यासिफिक मामिला प्रमुख आई पिडले नै सहभागिता जनाएका थिए, जसले राजनीतिक बहसको रूप पाएको थियो।

त्यतिबेला चिनियाँ पक्षले मधेशको राजनीतिवारे खासै चासो र सरोकार राखेको थिएन्। सीपीसी नेता आईले महाधिवेशनको सफलताको शुभकामना मात्र दिएका थिए। यद्यपि, उत्तर सहभागितालाई राजनीतिक वृतमा गम्भीरतापूर्वक छिद्रपको थियो। र, त्यतिबेला देखि नै मधेश र चीनीबीच चर्चा हुन थालेको हो।

पछिलो समयमा चीनको प्राज्ञिक वृत्तले पनि मधेशबाट बाकलै अध्ययन र बहस थालेको छ। पहिलो मधेश आन्दोलनलगतै चिनियाँ प्राध्यापक वाड होडवेइले अन्तर्राष्ट्रिय शक्तिको-पहरूले नेपालको तराईलाई अस्वाभाविक रूपमा अस्थिर बनाउन खालेको कडा टिप्पणी गरेका थिए। चीनको नेपाल नीतिमा प्रभाव पार्ने हैसियत भएका वाडले दिएको एउटा अन्तररातर्तमा तराईमा अन्तर्राष्ट्रिय चलाखेल बढाउँदै गए चीन चुप लागेर नबरनेसम्म बताएका थिए। उनको यस्तो टिप्पणीको नेपाल प्रिय आलोचना भएपनि यसले मधेशप्रति चीनको भुकावको रूपमा अर्थातुने थालिएको थियो।

चीनले अधि सारेको महत्वाकांक्षी परियोजना बान बेल्ट, बान रोड' (ओविओआर) ले मधेशलाई पनि समेट् नुपर्ने चीनको धारणा छ। नेपालको उत्तरी सीमासहित विभिन्न मुलुकरूप चीनको सिध्या पहुँच हुने यो परियोजनालाई चीनले हालैका दिनमा 'द बेल्ट एन्ड रोड'को नाम दिँदै आएको छ। भारतले यो परियोजनालाई महत्व नदिए पनि नेपालले भने कार्यान्वयनका लागि हस्ताक्षरसमेत गरिसकेको छ।

मधेशका अर्थविद्हरू पनि ओविओआरको विस्तार मधेशसम्म हुनुपर्ने धारणा राख्छन्। यसले न्यून आय भएको तथा सम्भावना भएर पनि सँधै ओफेलमा परेको मधेश क्षेत्रको विकासमा सकारात्मक योगदान पुऱ्याउने उनीहरूको तर्क छ।

चीनको ओविओआर परियोजनालाई मधेशको अर्थतन्त्रलाई सकारात्मक वृद्धितर्फ डो-याउन सहयोग गर्ने सक्षम। नेपालमा चिनियाँ व्यापार बढाउँदै गएको छ, यो परियोजनालाई चिनियाँ लगानी मधेशमा भित्रि एमधेशको अर्थतन्त्र र आर्थिक गतिविधिमा पनि सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ।

अर्थतन्त्रको विधिकरणका आधारमा पनि ओविओआरका परियोजनालाई मधेशसँग जोड्नुपर्ने तर्क मधेशका उद्दिजीविहरूको छ। तर, यसको माग राजनीतिक क्षेत्रबाट पनि उठनुपर्ने आवश्यकता छ।

अर्थतन्त्रको विधिकरणका आधारमा पनि ओविओआरका परियोजनालाई मधेशसँग जोड्नुपर्ने तर्क मधेशका उद्दिजीविहरूको छ। तर, यसको माग राजनीतिक क्षेत्रबाट पनि उठनुपर्ने आवश्यकता छ।

त्यसको उदाहरण हो, २०६५ फाल्गुणमा फोरम नेपालको वीरगन्ज महाधिवेशन। पहिलो संविधानसभा निर्वाचनबाट चौथो राष्ट्रिय शक्तिको रूपमा उदाएपछि फोरम नेपालको राजनीतिक उचाइ हवातै बढेको थियो। उत्त

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

चार वर्षपछि खुल्यो तातोपानी नाका

तत्काल परीक्षणका रूपमा नाका सञ्चालन गरिनेछ। नाका खुलेपछि सीमाक्षेत्रका बासिन्दा उत्तराही भएका छन्। मंगलबाट तातोपानी नाका निरीक्षणका लागि आएकी नेपालका लागि चिनियाँ राजदूत हउ याडीली र त्यतन्त्र तिब्बतको मुद्दामा गम्भीर बन्न नेपाललाई आप्रह गरेकी छन्। काठमाडौंबाट अरनिको राजमार्ग हुँदै तातोपानी आएकी याडीली भोटेकोसी गाउँपालिकाले आयोजना गरेको छलफलमा दुई धन्ता सहभागी हुँदै आयोजनालाई राजदूत तातोपानी आयोजनालाई राजदूत तातोपानी आयोजनालाई राजदूत

कर्पोरेट

● प्रभु बैंकको शाखा पुनर्वास र भलारीमा

प्रभु बैंकले कञ्चनपुरको पुनर्वास नगरपालिका-३ मा शाखा सञ्चालन गरेको छ। बैंकको पुनर्वास शाखाको पुनर्वास नगरपालिकाका मेयर जीवनराज थापाले उद्घाटन गरेका हुन्। पुनर्वास शाखाबाट स्थानीय सर्वसाधारण, फर्म, कम्पनी तथा

prabhu bank

संघसंस्थाले आधुनिक बैंकिंग सेवा पाउने बैंकको विश्वास छ।

यसैगरी प्रभु बैंकले कञ्चनपुर शुक्लाफाँटा नगरपालिका-१०, भलारीमा शाखा सञ्चालन गरेको छ। बैंकको भलारी शाखाको शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका मेयर दिलबहादुर ऐरेल उद्घाटन गरेका हुन्। भलारी शाखाबाट स्थानीय सर्वसाधारण, फर्म, कम्पनी तथा संघसंस्थाले आधुनिक बैंकिंग सेवा पाउने बैंकको विश्वास छ। योसमेत गरी बैंकले १ सय ८० शाखा, १ सय ४५ एटिएम तथा २३ एक्स्टेन्सन काउन्टरमार्फत वित्तीय सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

● ज्योति बैंकका थप दुई शाखा

ज्योति विकास बैंकले एकैसाथ थप दुई शाखा सञ्चालन गरेको छ। बैंकले सेवा विस्तारका क्रममा कास्कीको तालचोक र लेकसाइडमा शाखा सञ्चालनमा ल्याएको छ। दुवै शाखाको नेपाल राष्ट्र बैंक पोखराका निर्देशक डा. डिल्लीराम पोख्रेल तथा बैंकका अध्यक्ष हरिचन्द्र खड्काले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरेका हुन्। यसैबीच, बैंकले कास्कीको तालचोक र लेकसाइड, कञ्चनपुरको महेन्द्रनगर, सुनसरीको धरान, ललितपुरको चापागाउँ एवं काठमाडौंको गोग्याउ र महाराजगञ्ज गरी ७ स्थानबाट एटिएम सेवासमेत सञ्चालनमा ल्याएको छ।

● नेपाल टेलिकमको 'रिपब्लिक डे' अफर

नेपाल टेलिकमले गणतन्त्र दिवसका अवसरमा नयाँ अफर सार्वजनिक गरेको छ। कम्पनीले गणतन्त्र दिवस २०७६ को अवसरमा मंगलबारदेखि लागू हुने गरी 'रिपब्लिक डे' अफर सार्वजनिक गरेको हो। अफरअन्तर्गत ५० रूपैयाँमा रिपब्लिक डे कम्बो प्याक' उपलब्ध गराइने कम्पनीले जनाएको छ। अफर १४ जेठदेखि तीन दिनसम्म खरिद गर्न सकिनेसमेत टेलिकमको भनाइ छ।

योजनाअन्तर्गत ५० रूपैयाँमा प्याक खरिद गरेपश्चात् कुनै पनि समयमा ४ सय एम्बी डाटा चलाउन, ३० मिनेट भ्वाइस कल गर्न र एक सय वटा एसएमएस पठाउन सकिनेछ। सो प्याक ७ दिनको अवधिसम्म प्रयोग गर्न सकिनेछ। ग्राहकले १९१५३ डायल गरी प्राप्त निर्देशनअनुसार अफर लिन सक्नेछन्। साथै, कम्पनीले एप नेपाल टेलिकमबाट र वेबसाइटमार्फत पनि अफरमा सहभागी हुन सकिने बताइएको छ।

● हिमालयन बैंकद्वारा टिचिङ्गमा चिकित्सक विश्राम कक्ष निर्माण

हिमालयन बैंकले त्रिवि शिक्षण (टिचिङ्ग) अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सकका लागि विश्रामकक्ष निर्माण गरिएको छ। बैंकले आफ्नो सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत विश्रामकक्ष निर्माण गरिएको जनाएको छ। अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सकका लागि यो कक्ष निकै उपयोगी हुने विश्वास बैंकको छ।

हिमालयन बैंक लिमिटेड
Himalayan Bank Limited
(A Joint Venture with Habib Bank Limited - Pakistan)

बैंकका अध्यक्ष मनोजबहादुर श्रेष्ठ र अस्पतालका कार्यकारी निर्देशक प्रेम खड्काले संयुक्त रूपमा विश्रामकक्षको उद्घाटन गरी अस्पताल व्यवस्थापनलाई हस्तान्तरण गरेका हुन्। बैंकले सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत स्थापनाकालदेखि नै शिक्षा, स्वास्थ्य, अनाथालय, वृद्धाश्रम, खेलकुद, संस्कृति तथा सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणलगायत श्रेत्रमा सहयोग गर्दै आएको छ।

● सेज्चुरी बैंक र मेटलाइफ इन्स्योरेन्सबीच बिमा सम्झौता

सेज्चुरी बैंक र मेटलाइफ इन्स्योरेन्सबीच बिमा सेवासम्बन्धी सम्झौता भएको छ। बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तुलसीराम गौतम र मेटलाइफ इन्स्योरेन्सका उपाध्यक्ष एवं महाप्रबन्धक निर्मलाकाजी श्रेष्ठले बैंकस्योरेन्ससम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्। सम्झौतासँगै सेज्चुरी बैंकका देशभरका शाखाबाट मेटलाइफ इन्स्योरेन्सको जीवन बिमा योजना खरिद गर्न सकिने भएको छ। बैंकबाट बिमा शुल्क भुक्तानी गर्न, बिमालेख लिन तथा बिमा दाबी भुक्तानी सहज रूपमा प्राप्त गर्न सक्ने बैंकले जनाएको छ।

● सिद्धार्थ बैंकका थप दुई शाखा

सिद्धार्थ बैंकले सेवा विस्तारका क्रममा काठमाडौंको रामकोट र ललितपुरको चापागाउँमा शाखा सञ्चालन गरेको छ। ती क्षेत्रका सर्वसाधारण तथा उद्यमीलाई सबै प्रकारका निष्केप तथा कर्जा कारोबार सुविधा, रकम भुक्तानीलगायत सम्पूर्ण बैंकिंग सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले शाखा सञ्चालनमा ल्याएको जनाइएको छ। हाल बैंकले १ सय ५६ शाखा, १ सय शाखाबाहित बैंकिंग सेवा, १ सय ६८ एटिएममार्फत उच्चस्तरीय बैंकिंग सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

● सिटी एक्सप्रेसको सेवा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकबाट

सिटी एक्सप्रेस मनि ट्रान्सफर र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकबीच रेमिट्यान्स भुक्तानीसम्बन्धी सहकार्य भएको छ। सहकार्यसँगै सिटी एक्सप्रेस मनि ट्रान्सफरबाट आउने रेमिट्यान्स रकम राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको सबै शाखाबाट सहजरूपले प्राप्त गर्न सकिनेछ। राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका ट्रेजरी प्रमुख सरस्वती अधिकारी र सिटी एक्सप्रेसका प्रबन्ध निर्देशक चन्द्र टन्डनले सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्।

● कुमारी बैंक र निदान हस्पिटलबीच सम्झौता

कुमारी बैंकले निदान हस्पिटलसँग स्वास्थ्य सेवामा छुट दिनेसम्बन्धी सम्झौता गरेको छ। बैंकका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजीव गिरी र निदान हस्पिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विपेन्द्र प्रधानले सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्। सहमतिसँगै कुमारी बैंकका ग्राहकले निदान हस्पिटलको विभिन्न स्वास्थ्योपचार सेवाशुल्कमा डेविट तथा क्रेडिट कार्डमार्फत भुक्तानी गर्दा ९५ प्रतिशतसम्म छुट पाउनेछन्।

विद्युत पहुँच ७७ प्रतिशतमा

काठमाडौं। नेपालका ७७.८ प्रतिशत

जनसंख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ।

काठमाडौं। नेपालका ७७.८ प्रतिशत जनसंख्यामा विद्युत पहुँच पुगेको छ। सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशका ३ का ९०.३० प्रतिशत जनसंख्यामा विद्युत पहुँच पुगेको छ। सबैभन्दा बढी प्रदेश ३ का ७७.०३ प्रतिशतमा भात्र विद्युत पहुँच पुगेको छ। प्रदेश २ का ७५.७७, गण्डकी प्रदेशका ८७.३९, प्रदेश ४ का ८१.०३ र सुदूरपश्चिम प्रदेशका ८५.९० प्रतिशत जनसंख्यामा विद्युतको पहुँच पुग्याउनुपर्ने

बाध्यता छ। विद्युतको माग र आपूर्तिबीचको अन्तरसमेत घटेको पाइएको छ। आर्थिक वर्ष ०७३/०८ मा माग र आपूर्तिबीच कुल ४ सय ८५ मेगावाट विद्युतको अन्तर थिए।

आर्थिक वर्ष ०७४/०५ मा यस्तो अन्तर ३५७ रहेकामा चालू वर्षको फागुनसम्म आइपुण्डा यस्तो अन्तर २० मेगावाट मात्र देखिएको छ। औद्योगिक क्षेत्रको विद्युत खपत दर बढेर वार्षिक औसत ३८ प्रतिशत पुगेको छ। विद्युत चुहावट गत वर्ष २०.५ प्रतिशतमा तहमा विद्युतको पहुँच पुगेको छ। विद्युत उपभोग गर्ने विद्युत प्राधिकरणका ग्राहक संख्या भने सबै त्यस्तो अन्तर ४२ लाख ८४ हजार पुगेको छ।

चालू वर्षको फागुनसम्म ९८ प्रतिशत जनसंख्यामा विभिन्न नवीकरणीय स्रोतबाट विद्युत पहुँच पुगेको छ। ३० प्रतिशत जनसंख्याले विभिन्न प्रयोजनमा नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोग गरेको पाइएको छ।

दृग्दिन खबर

अनितालाई अमेरिकामा सम्मान

चर्चित टेलिभिजन कार्यक्रम प्रस्तोता अनिता सिल्वाल होमटाउन सिरोजको निर्माण र सञ्चालन गरिएरहेकी छन्। होमटाउन सिरोजमा विषेशगरी महिलाको संघर्ष र सफलताका कथाहरू समावेश गर्ने गरिन्छ। न्युज २४ टेलिभिजनको स्थापनादेखि नै प्राइमटाइम एड्क्राका रूपमा कार्यरत उनी ६ प्रश्न, इश्यु अफ द डेजरस्टा कार्यक्रम निर्माण तथा सञ्चालन गर्निन्न। उनका टक सो कार्यक्रम निकै लोकप्रिय र रुचाइएको कार्यक्रममध्ये पर्दछन्।

सामाजिक, राजनीतिक, महिला हक्कहितका विषय वस्तुमा केन्द्रित रही उनले सबै जीवित राजनीतिक भएकी छन्। नेपाली चलचित्र 'भानुभूत' मा बालकलाकारको रूपमा देखिएकी अनिता सिल्वाल मिस टिन नेपाल सन् २००७ को सहितेता छन्।

त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट व्यवस्थापनमा स्नातक र समाजशास्त्रमा स्नातकोत्तर पछि हाल अमेरिकामा डाटा एनालेटिकसमा स्नातकोत्तर उनि कैर्यालय अवार्ड र पुरस्कारबाट पुरस्कृत तथा तकालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाबाट विशिष्ट सम्मान प्राप्त गरेकी छन्। सन १९९९ मा लिटिल लेडी ब्युटी प्याजेन्ट विजेतासमेत छन् उनि। उ

गिडिया...

ल्लाइएको भद्रै सञ्चार जगतले र नागरिक समाजले विरोध गरिरहेका बेला विधेयकका सम्बन्धमा राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष गणेशप्रसाद तिमिस्तुनाले गत आइतबार सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमन्त्री गोकुल बास्कोटा, राष्ट्रिय सभाका उपाध्यक्ष, राष्ट्रिय सभाका सत्तापक्षका नेता तथा विपक्षी दलका नेता, प्रमुख सचेतक र सचेतकहरू छलफल गरेका थिए। त्यस अवसरमा सत्ताधारी दल र विपक्षी दलबीच विधेयकका बारेमा सहमति हुन सकेन। नेपाली पत्रकारहरूको साफा संगठन नेपाल पत्रकार महासंघले विधेयकका बारेमा सरकारलाई पहिला नै ज्ञापनपत्र बुझाइसकेको छ भने महासंघले पहिलो चरणको आन्दोलन समाप्त गरी दोस्रो चरणको आन्दोलन समेत अधिकारहरूको बेला राष्ट्रिय सभाका अध्यक्षले विधेयकका बारेमा मन्त्री सत्तापक्ष र विपक्षी

दलबीच छलफल गराउनु उचित कदम हो। विधेयकलाई सच्चाएर मात्र संसदमा दर्ता गरिनु उचित विकल्प भएपनि सरकारले भने संसदमा दर्ता गरिसकेको विधेयक फिर्ता लिंदा जनतामा नराम्रो सन्देश जाने भन्दै फिर्ता लिन मानिरहेका छैन। विधेयकहरू यसभन्दा अधि पनि सरकारले फिर्ता लिएका थुप्रे प्रमाणहरू रहेका हुनाले गलत तवरबाट निर्माण गरिएको विधेयक फिर्ता लिएर पत्रकार र जनतालाई स्पीकर दुने विधेयक संसदमा दर्ता गरिनु नै सरकारको लागि बुद्धिमानी हुन सक्छ। सरकारले अहिले संसदमा दर्ता भएको विधेयक जस्ताको तरसै पारित गराउने प्रयास गरे सरकारकै लागि त्यो घातक हुन सक्छ। दुई तिहाईको दम्भ बोकेर सरकार अधि बढान खोजेको आरोप लगिरहेको बेला सरकारले विधेयक पारित गराए त्यो प्रमाणित हुने पकापकी भएकाले विधेयक फिर्ता गर्नु उपयुक्त हुनेछ।

सबैलाई...

उनीहरूको तलब भत्तालागायत अन्य सबै सुविधा समान भएपनि सांसदलाई रकम दिने बेलामा भेदभाव गरिएको छ।

अर्थमन्त्री डा. खतिवडाले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट सार्वजनिक गर्ने क्रममा १ सय ६५ निर्वाचन क्षेत्रका लागि प्रत्यक्षतर्फका १ सय ६५ सांसदलाई ६ करोडका दरले ९ अर्ब १० करोड रुपैयां बजेट विनियोजन गरेको बोषणा गर्दा सांसदमा प्रत्यक्ष तर्फका सांसदहरूले ताली बजाएका थिए भने समानुपातिक तार्फाबाट संसदमा युगेका सांसदहरू भने मौन बरेर विरोध जनाएका थिए। १ सय ६५ सांसदले ६ करोडका दरले रकम प्राप्त गर्ने भएका छन्। यो रकमले भफ्टे ६६ मेगावाट बराबरको जलविद्युत आयोजना निर्माण हुन सक्छ। सांसदलाई रकम दिनुभन्दा त्यो रकमले जलविद्युत आयोजना निर्माण भएको भए जनताले कहीं राहत पाउन सक्छ। स्थानीय तहमा पूर्वीधार विकासलाई तिराता दिने नाममा चालु आर्थिक वर्षबाट सुरु गरिएको स्थानीय पूर्वीधार विकास साफेदारी कार्यक्रमको बजेटमा बुद्धि गरि प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रलाई ६ करोडका दरले रकम दिने निर्णय गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को बजेटमा प्रत्यक्ष निर्वाचन क्षेत्रलाई ४ करोड रुपैयां दिने निर्णय गर्दा अर्थमन्त्री खतिवडाको सत्ताधारी दलकै नेताहरूलाई आलोचना भएको थिए। चालु

वर्षमा ४ करोडका दरले रकम दिना राज्यलाई ६ अर्ब ६० करोडको भार परेको थियो। सांसदलाई रकम बाँड्ने गलत परम्परा २०५२ सालदेखि सुरु गरिएको थियो। त्यसबेला प्रति सांसदले दुई लाख रुपैयां पाउने गरेका थिए। अधिलो वर्षसम्म सांसदले ५० लाखका दरले रकम पाउँदै आएकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा त्यसलाई बढाएर ४ करोड पुन्याइएको थियो भने अहिले ६ करोड युन्याइपको छ। ऐन कानुन निर्माण गर्ने सांसदहरूले विकास निर्माणका नाममा पैसा मान्य थालेपछि गत वर्षदेखि नै प्रदेशसभामा सांसदहरूले समेत आ आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रको विकासका लागि प्रदेश सरकारसँग रकम मान्य थालेका छन्। संघीय सरकारले गर्ने गलत निर्णयले गर्दा प्रदेश सरकारले समेत गलत निर्णय गर्दै रकम दिने निर्णय गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ। यसरी प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका काममा हस्तक्षेप गरेर आफ्नो राजनीति प्रभाव देखाउनेका लागि रकम मान्य र रकम दिने दुवै निर्णयहरू गलत रहेका छन्। स्थानीय तहले प्रदेश सरकारले र संघीय सरकारले गर्ने एउटै काम भएकाले राज्यकोषका रकम दुरुपयोग हुने गरेको र सांसद विकास कोषको रकमबाट खासै उपलब्धी हाँसिल नहुने विगतले देखाएको हुनाले सांसदलाई खुसी पार्ने नाममा रकम दिनु सरकारको गलत कार्य हो। यस्तो कार्यले गर्दा रकमको सुदूपयोग हुन सक्दैन त्यो रकम दुरुपयोग नै हुनेछ।

जेष्ठ १२ गते विज्ञप्ति जारी गर्दै यस्ता घटना हुनुलाई दुःखद भनेका छन्। विज्ञप्तिमा नेपाली जनताको लामो संघर्षबाट प्राप्त उपलब्धिको रक्षा र विकासमा सबैथरी शक्ति एक्यवद्ध ढाँगले अधि बढानुपर्ने बेलामा यस्ता घटना हुनु दुःखद छ विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। पछिला घटनाक्रमबाट कर्ताको विजय नहुने विषयप्रति गम्भीर बन्न राज्य र विद्रोही पक्ष दुवैलाई सचेत गराउन चाहन्दै भने विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। राजनीतिक मुद्दा राजनीतिक तवरबाट समाधान खोजिनु आवश्यक छ। हत्या हिसाले राजनीतिक समस्याको समाधान नहुने भएकाले सरकारले यस्तरको अधिकार देखाएको छ। विद्रोही पक्षले समेत हत्या हिसालाई त्यागेर बैचारिक आधारमा अधि बढानु नै उपयुक्त हुनसक्छ त्यसैले दुवै पक्षले अब सोचुपर्ने बेला भएको छ।

संवाद नै...

गरेका थिए। राज्यपक्षले (विप्लव) समूहले सम्बाद नै गर्न नचाहेको बताउँदै आएको छ भने विप्लव समूहले राज्यपक्षले आपूर्वसँग बार्ताको पहल नै नगरेको आरोप लगाउँदै आएको छ। यसरी यी दुवै पक्षबाट हठ लिएको खण्डमा जनताले अनाहकमा सास्ती भोग्नुपर्ने र शान्ति सुरक्षामा समेत गतिविरोध उत्पन्न हुन सक्ने अवस्था देखिएकोले त्यसको एकमात्र विकल्प सम्बाद नै हो। त्यसै क्रममा प्रमुख प्रतिवक्षी दल नेपाली काग्रेसले जेष्ठ १२ गते वम विस्फोटमा भएको मानवीय क्षतिप्रति गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको भद्रै राज्यपक्ष र विद्रोही पक्षलाई सम्बादमा बरन विज्ञप्ति मार्फत आग्रह गरेको छ।

नेपाली काग्रेसका प्रवक्ता विश्वप्रकाश शर्माले

जृहतन्त्री...

काठमाडौंमा जेष्ठ १२ गते वम विस्फोट गराउने क्रममा विप्लव समूहका चार जना कार्यकर्ता मारिएका थिए। उनीहरू वम विस्फोट गराउने क्रममा मारिएका थिए। तत्कालिन माओवादीले चलाएको ९० वर्ष जनयुद्धमा भफ्टे ७५ हजार नेपाली जनता मारिएका थिए। अहिले त्यही पार्टीका नेता ग्रहमन्त्री रहेका बेला विप्लव समूहले आपूर्वको एकीकरण लिएर पत्रकार र जनतालाई स्पीकर हुन सक्छ। सरकारले अहिले संसदमा दर्ता भएको विधेयक फिर्ता लिएर पत्रकार अधिकारहरूको आरोप सरकारमाथि विप्लव समूहले लगाएको छ। विप्लव समूहले आन्दोलन गरिएको छ। आफ्ना कार्यकर्तालाई प्रहरीले पक्त्राउ गरी हत्या गरेको आरोप सरकारमाथि विप्लव समूहले लगाएको छ। विप्लव समूहले अहिले मुलुकका विभिन्न शहरमा पुगेर समाजवादी पार्टीले मात्र मुलुकको विकास गर्ने अभियान आर्थिक चलाएको थारेका छन्। पुर्व प्रधानमन्त्री समेत रहेका भृत्यालाई नयाँ शक्ति पार्टीलाई संघीय समाजवादी फोरममा एकीकरण गरेपश्चात उनी मुलुकका विभिन्न शहरमा पुगेर समाजवादी पार्टीले मात्र मुलुकको विकास गर्ने अभियान आर्थिक चलाएको थारेका छन्। पुर्व प्रधानमन्त्री समेत रहेका भृत्यालाई नयाँ शक्ति पार्टीलाई संघीय समाजवादी फोरममा एकीकरण लिएर पत्रकार भएको विधेयक जस्ताको तरसै पारित गराउने प्रयास गरे सरकारकै लागि त्यो घातक हुन सक्छ। तुझे तिहाईको दम्भ बोकेर सरकार अधिकारहरूको आरोप लगिरहेको बेला सरकारले विधेयक पारित गराए त्यो प्रमाणित हुने पक्कापकी भएकाले विधेयक फिर्ता गर्नु उपयुक्त हुनेछ।

दाहाल...

संविधानलाई पूर्ण बनाउन संघीय गणतन्त्रको संस्थागत गर्न प्रत्येक नेपालीको पहिचान स्थापित गर्न दुई परिवर्तनकारी शक्ति संघीय समाजवादी फोरम र नयाँ शक्ति पार्टीको एकीकरण भएको बताएका छन्। पूर्व प्रधानमन्त्री समेत रहेका भृत्यालाई नयाँ शक्ति पार्टीलाई संघीय समाजवादी फोरममा एकीकरण लिएर पत्रकार भएको विधेयक जस्ताको तरसै पारित गराउने प्रयास गरे सरकारकै लागि त्यो घातक हुन सक्छ। त्यसलाई नयाँ शक्ति पार्टीलाई नयाँ शक्ति पार्टीलाई संघीय समाजवादी फोरममा एकीकरण लिएर पत्रकार भएको विधेयक जस्ताको तरसै पारित गराउने प्रयास गरे सरकारकै लागि त्यो घातक हुन सक्छ। तुझे तिहाईको दम्भ बोकेर सरकार अधिकारहरूको आरोप लगिरहेको बेला सरकारले विधेयक पारित गराए त्यो प्रमाणित हुने पक्कापकी भएकाले विधेयक फिर्ता गर्नु गर्नु उपयुक्त हुनेछ।

समारोहलाई सम्बोधन गर्दै पार्टीका अध्यक्ष एवं पत्रकारहरूको आरोप नेपाली गराउन आदेश दिएपछि मन्त्री यादवले भने समाजवादी पार्टीको निर्माणले हिमाल, पहाड

र तराईको भावना एक भएको दाबी गर्दै यो पार्टीमात्र राष्ट्रिय पार्टी भएको बताएका थिए। देशमा सम्बद्धि, संघीय गणतन्त्र सुशासन ल्याउने समाजवादी पार्टीको मुख्य उद्देश्य रहेको उनको भनाई थियो। अध्यक्ष यादवले सुशासनको कुरा गरेपनि त्यसलाई पत्त्याईहाल्ले आधारहरू भने देखिएका छैनन। यादवले समाजलोको एकीकरण विभिन्न शहरमा पुगेर समाजवादी पार्टीले मात्र मुलुकका